

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ

О.С. Верба

капітан юстиції,

слухач гуманітарного інституту

Національного університету оборони України

Постановка проблеми. На сьогоднішній день недосконала і застаріла нормативно-правова база, яка регулює питання соціального захисту військовослужбовців, бере свій початок з прийняттям Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 р. [1], але потребує суттєвого вдосконалення і в результаті дієвого забезпечення всіх гарантій, пільг і компенсацій, які передбачені військовослужбовцям в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Актуальна тематика соціального захисту, як елементу конституційно-правового статусу військовослужбовців, розглядалися в правових працях В.Й. Пашинського [2]. Питання щодо відновлення норм законодавства про надання відповідних соціальних гарантій військовослужбовцям досліджувались у наукових статтях В.І. Алещенко [3]. Необхідні заходи щодо правового регулювання соціального захисту військовослужбовців в Україні було проаналізовано і досліджено в наукових статтях А.М. Бережного. Науковець розглядає основні положення Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Автор досліджує житлові права військовослужбовців, їх пільги, аналізує законодавство про пенсійне забезпечення [4]. М.І. Карпенко висвітлює зміст правової роботи в Збройних Силах України, зокрема з боку дієвого забезпечення соціального захисту військовослужбовців і громадян, звільнених із військової служби, та членів їх сімей [5].

Мета статті. Полягає в аналізі бази нормативно-правових актів, які забезпечують правове регулювання соціального захисту військовослужбовців в Україні та можливі шляхи щодо її покращення.

Основні результати дослідження. На сьогодні в Україні склалася база нормативно-правових актів, різної юридичної сили, які регулюють питання соціального захисту військовослужбовців, їх конституційних прав і свобод, гарантій, пільг і компенсацій та обов'язок держави, щодо їх реалізації. За юридичною силою ці нормативно-правові акти поділяються на такі рівні: конституційне регулювання (Конституція та конституційні закони); міжнародно-правове регулювання (міжнародні договори та угоди); законодавче регулювання (закони України); регулювання підзаконними нормативно-правовими актами.

Конституційне регулювання соціального захисту військовослужбовців здійснюється на основі – Конституції України від 28 червня 1996 р.

Конституція України створює правові основи для регулювання соціального захисту військовослужбовців. Так, ст.17 Конституції України визначає гарантії соціального захисту військовослужбовців: «Держава забезпечує соціальний захист громадян України, які перебувають на службі у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їх сімей» [6]. Саме ці конституційні положення є правовою основою для інших законодавчих актів щодо соціального захисту військовослужбовців. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Її норми є нормами прямої дії і гарантують захист конституційних прав і свобод людини і громадянина, у тому числі соціальний захист військовослужбовців безпосередньо на підставі норм Конституції України.

Не зважаючи на те, що норми Конституції України є нормами прямої дії, вони не можуть детально врегулювати всі аспекти соціального захисту особи. Тому закріплені Конституцією України норми потребують своєї конкретизації і розвитку в законах, указах Президента України, постановах Верховної Ради України, постановах Кабінету Міністрів України, Наказах Міністра оборони України та в інших нормативно-правових актах.

Міжнародно-правове регулювання соціального захисту військовослужбовців здійснюється на основі правових норм, що містяться у міжнародних договорах, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і які, відповідно, є частиною національного законодавства України. При цьому під міжнародним договором України розуміється договір, укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який є джерелом міжнародного права, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір, угода, пакт, протокол тощо). Чинні міжнародні договори після ратифікації Верховною Радою України стають частиною національного законодавства (ст. 9 Конституції України) [6]. Подібне положення міститься і в ч 1. ст. 19 Закону України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. Частина 2 цієї статті також встановлює положення про те, що, якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовується правила міжнародного договору [7]. Але це не стосується випадків, коли положення міжнародного договору суперечать Конституції України – за ч. 2. ст. 9 Конституції України укладання міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України. До основних міжнародно-правових актів, що стосуються соціального захисту людини і громадянина, і з якими узгоджується Конституція України і відповідні нормативні акти України, належать: Загальна декларація прав людини (прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р.) [8, с. 55-62]; Міжнародний пакт про громадські і політичні права (прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р., ратифікований Україною 19 жовтня 1973 р.) [8, с. 62-82]; Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (прийнятий Ге-

неральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р., ратифікований Україною 19 жовтня 1973 р.) [8, с. 86-97]; Факультативний протокол до міжнародного пакту про громадянські і політичні права (Україна приєдналася до протоколу 25 грудня 1990 р.) [8, с. 82-86]; Конвенція про захист прав людини й основних свобод (прийнята у Римі 4 листопада 1950 р.) [8, с. 97-127] та інші.

У своїй основі положення міжнародних пактів відображають права, викладені в Загальній декларації прав людини. Пакти містять важливі положення про соціальний захист особи, у тому числі і військовослужбовців.

З огляду на особливий характер виконання обов'язків військової служби Міжнародні пакти про права людини 1966 р. передбачають можливість обмеження деяких прав військовослужбовців. Наприклад, у ст. 8 п. 2 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права говориться про введення законних обмежень права на створення професійних союзів і участь у їх діяльності, для осіб, які входять до складу збройних сил, поліції та державної адміністрації. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права також містить положення про можливість обмеження права на свободу асоціацій, для осіб, які входять до складу збройних сил і поліції (ст. 22 п. 2.) [8, с. 62-82].

У сучасних умовах великого значення набувають міжнародно-правові акти, що закріплюють соціальний захист військовослужбовців у період ведення бойових дій. Найважливішими з них є: Женевська конвенція про поліпшення участі поранених і хворих у діючій армії [9]; Женевська конвенція про поліпшення участі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі [9]; Женевська конвенція про поводження з військовополоненим [9]; Римський статут міжнародного кримінального суду (прийнятий 17 липня 1998 р.) [8, с. 97-127] та інші. Ці міжнародно-правові акти містять правові норми, які визначають особливості соціального захисту військовослужбовців під час ведення бойових дій, надають їм право на застосування зброї, захищають їх життя і права під час перебування у полоні, а також визначають відповідальність за вчинення військових злочинів [10, с. 37-40, с. 135-140].

Міжнародно-правові акти з прав людини мають дуже важливе значення для становлення в Україні правової держави, правового регулювання і забезпечення прав людини, у тому числі і військовослужбовців, у відповідності до міжнародних стандартів прав людини.

Основними правовими актами, що регулюють права і свободи, людини і громадянина, включаючи і військовослужбовців, у правовій державі виступають закони. Саме вони, як вища форма прояву державної волі народу, є правовою основою для всіх інших правових актів. Закон – це нормативно-правовий акт вищого представницького органу державної влади, який регулює найважливіші питання суспільного життя, встановлює права й обов'язки громадян, має вищу юридичну чинність і приймається з дотриманням особливої законодавчої процедури [11, с. 316].

До законодавчого регулювання соціального захисту військовослужбовців, належать закони України: «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 р. [1], «Про Збройні Сили України» від 6 грудня 1991 р. [12], «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 9 квітня 1992 р. [13], «Про статус ветеранів

війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 р. [14], «Про статус ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ та їх соціальний захист» від 24 березня 1998 р. [15] та інші законодавчі акти, які забезпечують питання соціального захисту військовослужбовців в Україні.

Фундаментальним і одним із основних законів, який регулює соціальний захист військовослужбовців є Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» [1]. Цей закон визначає основи правового статусу військовослужбовців, регулює питання щодо забезпечення їх прав і свобод, соціального і правового захисту військовослужбовців, членів їх сімей та обмеження деяких прав у зв'язку із виконанням ними обов'язків військової служби, а саме:

– військовослужбовці мають право брати участь у виборах, бути обраними до рад всіх рівнів, брати участь у всеукраїнських і місцевих референдумах; разом з тим, військовослужбовці не можуть бути членами будь-яких політичних партій, організаційних рухів, організувати і проводити страйки; військовослужбовці не можуть займатися підприємницькою діяльністю, але, держава гарантує їм матеріальне та інше забезпечення у розмірах, що стимулюють заінтересованість у військовій службі (а саме: грошове, речове забезпечення) [1].

Цим же законом визначено порядок реалізації права військовослужбовців на відпочинок, а саме: тривалість робочого дня і розподіл службового часу; порядок надання основних та додаткових відпусток; забезпечення безоплатної медичної допомоги та санаторно-курортного лікування і відпочинку [1].

Закон визначає порядок забезпечення військовослужбовців житловими приміщеннями: до отримання постійного житлового приміщення військовослужбовцям повинні надаватися службові житлові приміщення; військовослужбовці, які не мають жилого приміщення, при вислuzі більше 20 років, мають право на одержання кредитів для придбання або будівництва житла, з погашенням за рахунок держави; військовослужбовцям виплачується грошова компенсація за тимчасовий піднайом (найом) житла [1].

Також у законі передбачається право на отримання освіти: військовослужбовцям дозволяється навчатися в інших навчальних закладах без відриву від служби в порядку, визначеному відповідними положеннями про проходження військової служби громадянами України та право щодо безкоштовного проїзду військовослужбовця та членів його сім'ї у відпустку в межах України, при переведенні до нового місця служби, до місця проживання при звільненні з військової служби в межах України [1].

Цей закон передбачає пенсійне забезпечення військовослужбовців, встановлює, що час перебування громадян України на військовій службі зараховується до їх страхового стажу, загального стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби [1].

Слід відзначити, що правові норми, які стосуються прав військовослужбовців, питань соціального захисту дублюються в інших законах, які регулюють порядок створення та діяльності військових формувань в Україні. Так, у Законі України «Про Збройні Сили України» міститься ст. 16 «Соціальний і правовий захист військовослужбовців, членів їх сімей та працівників Збройних Сил України», яка фактично дублює правові норми Закону України «Про соціальний і

правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Безпосередньо у цій статті передбачено, що: держава забезпечує соціальний і правовий захист військовослужбовців, членів їх сімей, працівників Збройних Сил України, осіб, звільнених у запас або у відставку; військовослужбовцям гарантується одержання за рахунок держави житла, фінансового, речового, медичного та інших видів забезпечення; військовослужбовці строкової служби користуються правом безкоштовного проїзду всіма видами міського пасажирського транспорту, військовослужбовці мають право на пільгове санаторно-курортне лікування та відпочинок і на медичне обслуговування; особам, звільненим з військової служби, надається перевага у працевлаштуванні на державну службу та отриманні освіти за державний рахунок. Також цим законом передбачено обмеження деяких прав військовослужбовців: право бути членами політичних партій та профспілкових організацій, частина в організації і проведенні страйків, право на свободу пересування, вільного вибору місця проживання та вільно залишати територію України [12].

Особливе місце серед нормативно-правових актів, що регулюють питання соціального захисту військовослужбовців займає Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб». Цей закон визначає умови, норми і порядок пенсійного забезпечення військовослужбовців, а саме: особливості призначення пенсій військовослужбовцям: право військовослужбовців вибирати вид пенсії, якщо вони мають право на різні державні пенсії; звільнення пенсій військовослужбовців від оподаткування; розміри пенсій залежно від вислуги років та мінімальні пенсії; надбавки до пенсій; підвищені розміри пенсій по інвалідності; пенсії у разі втрати годувальника та інше [13].

Наступним заходом держави щодо продовження законотворчої діяльності у галузі правового забезпечення соціальних гарантій особового складу Збройних Сил України став Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Цей законодавчий документ визначив осіб, які належали до ветеранів війни, безпосередніх учасників бойових дій, учасників війни та, взагалі, тих, на кого він поширювався. Також його норми стосувалися осіб, які мали особливі заслуги перед Батьківщиною. Цей нормативно-правовий акт встановлював достатньо широкий ряд пільг та гарантій соціального захисту ветеранам, інвалідам та учасникам війни, а також іншим особам, на яких поширювалася дія цього закону [14].

Важливим кроком щодо продовження законотворчої діяльності у галузі правового забезпечення соціальних гарантій особового складу Збройних Сил України став Закон України «Про статус ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ та їх соціальний захист». Метою цього нормативного акту було законодавче визначення ветерана військової служби та основних засад державної політики щодо соціального захисту звільнених з військової служби громадян та членів їх сімей. Цей закон містив перелік осіб, на яких мали бути поширені відповідні пільги, перелік соціальних гарантій, види реалізації права на них ветеранами військової служби. Слід зазначити, що ст. 8 цього законодавчого акту встановлювала положення, згідно з яким у разі відбуття призначеного судом покарання у вигляді позбавлення волі ветерани військової служби та члени їх сімей мали позбавлятися права на пільги [15].

Доцільно відзначити, що правові норми, які містяться в законах, що визначають соціальний захист військовослужбовців, не повною мірою відповідають

нинішньому стану суспільних відносин, соціально-економічним можливостям держави, тому не можуть забезпечити ефективну реалізацію прав і свобод військовослужбовців. У законодавчих актах, що регулюють порядок створення і діяльність різних військових формувань, спостерігається дублювання правових норм, які містяться у Законі України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». У законодавчих актах наявна велика кількість норм, чинність яких призупинена іншими законами.

Соціальний захист військовослужбовців також регулюється підзаконними нормативно-правовими актами. Підзаконний нормативно-правовий акт – це акт, який видається відповідно до закону, на підставі закону, для конкретизації законодавчих розпоряджень та їх трактування або встановлення первинних норм. Підзаконність нормативно-правових актів не означає їх меншої юридичної обов'язковості. Вони мають необхідну юридичну чинність. Правда їх юридична чинність не має такої ж загальності та верховенства, як це властиво законам. Проте вони посідають важливе місце в усій системі нормативного регулювання, оскільки забезпечують виконання законів шляхом конкретизованого нормативного регулювання всього комплексу суспільних відносин [11, с. 334]. До системи підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють соціальний захист військовослужбовців і видаються на основі Конституції України і Законів України, належать: укази Президента України, акти Кабінету Міністрів України, нормативні акти міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, нормативні акти місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Укази Президента України серед нормативно-правових актів, що регулюють питання соціального захисту військовослужбовців, займають дуже важливе місце. По-перше, вони визначають основні напрями державної політики щодо забезпечення соціального захисту, конституційних прав і свобод військовослужбовців; по-друге, містять у собі конкретні норми щодо їх реалізації. Так, Указ Президента України «Про положення про проходження громадянами України військової служби в Збройних Силах України» від 10 грудня 2008 р. визначає порядок проходження служби офіцерами, прапорщиками, військовослужбовцями за контрактом, курсантами, військовослужбовцями строкової служби Збройних Сил України, Служби безпеки України, їх права й обов'язки, пов'язані з проходженням військової служби, у тому числі, що стосуються питань соціального захисту, наприклад, порядок грошового та матеріального забезпечення, право на відпустку та інше [16].

Кабінет Міністрів України, як вищий орган виконавчої влади, у межах своєї компетенції видає постанови і розпорядження, що забезпечують конституційні права і свободи громадян України, у тому числі і військовослужбовців. Особливістю нормативно-правових актів Кабінету Міністрів є те, що вони можуть бути прийняті на підставі і на виконання Конституції України, законів України, міжнародних угод, актів Президента України. Зазвичай нормативні акти Кабінету Міністрів України конкретизують, уточнюють положення вищенаведених актів, якщо про це є відповідне положення в документах вищої юридичної сили. Так, наприклад, тільки у Законі України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» міститься 11 норм, що передбачають врегулювання визначених законом прав, пільг, компенсацій Постановами Кабі-

нету Міністрів України. Так, на даний час постановами Кабінету Міністрів України регулюються передбачені цим законом: порядок грошового забезпечення військовослужбовців; порядок обчислення вислуги років, призначення та виплати пенсій і грошової допомоги; порядок забезпечення речовим майном; умови державного обов'язкового особистого страхування військовослужбовців та інші.

Кабінетом Міністрів України у сфері забезпечення соціального захисту військовослужбовців приймаються і документи концептуального характеру. Наприклад, Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Основних напрямків посилення соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей на період до 2010 року» від 12 березня 2003 р. затверджено Основні напрями посилення соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей. Зокрема, передбачаються конкретні заходи щодо: покращення грошового забезпечення військовослужбовців, створення сприятливих житлових та соціально-побутових умов, забезпечення збереження життя та здоров'я військовослужбовців, забезпечення соціальних гарантій шляхом переходу до адресної допомоги, покращення механізму забезпечення соціального захисту військовослужбовців [17].

До актів центральних органів виконавчої влади, які регулюють питання соціального захисту військовослужбовців, реалізації прав і свобод військовослужбовців, належать, як правило, накази Міністра оборони України, Міністра внутрішніх справ України, Голови Служби безпеки України та інших. Наприклад, у Збройних Силах України діє ціла низка Наказів Міністра оборони, що визначають питання різних видів забезпечення військовослужбовців.

Викладене вище дозволяє зробити висновки про те, що зміни в соціальному становищі військовослужбовців унаслідок призупинення їх важливих соціальних гарантій законом про Державний бюджет України на 2004 р., а також наступні послідовні нормативні дублювання цього призупинення започаткували фактичне руйнування одного з найважливіших компонентів системи соціального захисту військовослужбовців Збройних Сил України. При цьому компенсування втрати зазначених вище соціальних гарантій, яке було визначене відповідними законодавчими актами, протягом періоду дослідження жодним чином не було проведене. Заходи щодо державного реагування спрямовані на ліквідацію проблемних змін у системі соціального захисту військовослужбовців не змогли адекватно усунути наслідки фактичної ліквідації соціальних гарантій військовослужбовців. При цьому слід зауважити, що протягом 2000-2005 рр. в умовах реформування Збройних Сил України в державі було завершено формування нормативно-правової бази системи соціального захисту військовослужбовців, але, зважаючи на втрату одного з її найважливіших компонентів, вона потребувала значного доопрацювання та вдосконалення.

Висновок. Нормативно-правова база, яка регулює питання соціального захисту військовослужбовців включає в себе конституційне регулювання (Конституція та конституційні закони); міжнародно-правове регулювання (міжнародні договори та угоди); законодавче регулювання (закони України); регулювання підзаконними нормативно-правовими актами.

Ця нормативно-правова база характеризується великою кількістю актів, що мають різну юридичну силу, їх непослідовністю, дублюванням правових норм, у правових актах як однакової, так і різної юридичної сили, відсутністю єдиної

термінології. Вона характеризується значними прогалинами, зокрема, відсутні юридично закріплені економічні гарантії, конкретні правові механізми забезпечення соціального захисту військовослужбовців, має місце перевага відомчих правових актів. Правові норми, що містяться в цих актах, не відповідають сучасному стану суспільних відносин, носять чисто декларативний характер і не мають механізмів їх реалізації.

Проблема створення нормативно-правової бази соціального захисту військовослужбовців набула загальнодержавного значення та потребувала дієвого розв'язання на початку військового будівництва. За роки незалежності в Україні були прийняті основні закони про соціальний захист військовослужбовців, соціальний статус ветеранів, інвалідів війни та військової служби. Таким чином, у державі за зазначений період була створена основа нормативно-правової бази системи соціального захисту військовослужбовців.

Процеси реформування оборонної сфери, необхідність реального забезпечення соціального захисту військовослужбовців, їх конституційних прав вимагають удосконалення та прийняття законодавчих та нормативно-правових актів, які відповідають реальному стану суспільних відносин та економічним можливостям держави, створюють реальні і дієві правові механізми реалізації соціального захисту військовослужбовців. В основу цієї роботи необхідно покласти розроблення та прийняття нового закону «Про статус військовослужбовців в Україні», який повинен базуватися на таких основних положеннях: чітке законодавче визначення питань обмеження прав військовослужбовців; законодавче визначення пільг та компенсацій, що надаються у зв'язку з обмеженням прав та їх відповідність економічним можливостям держави; адресне надання пільг та компенсацій кожному військовослужбовцю чи його сім'ї; наявність гарантій та механізмів реалізації прав військовослужбовців; заборона обмеження та дублювання передбачених цим законом прав іншими законодавчими актами; встановлення відповідальності за порушення визначених законом прав.

На основі нового закону «Про статус військовослужбовців в Україні» необхідно розробляти інші нормативно-правові акти з урахуванням особливостей та умов проходження служби різними категоріями військовослужбовців і сучасних реалій соціально-економічного розвитку нашої держави. Реалізація цього закону буде сприяти проведенню військової реформи, створенню сучасної професійної армії, що забезпечує надійну оборону України, демократизації відносин у військовій організації, підвищенню боєготовності і боєздатності Збройних Сил України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20.12.1991 р., № 2011.
2. *Пашинський В.Й.* Конституційно-правовий статус військовослужбовців в Україні // Право України. – 2005. – № 4. – С. 39-42.
3. *Алещенко В.І.* Соціальна політика в Збройних Силах України: проблеми та шляхи їх розв'язання // Наука і оборона. – 2005. – № 2. – С. 38-44.
4. *Бережний А.М.* Соціальний захист військовослужбовців Збройних Сил України (1991-2005 рр.): // Право України.
5. *Карпенко М.І.* Правова робота в Збройних Силах України: Навчальний посібник. – 2010 р.

6. Конституція України – Основний закон України, прийнята Верховною Радою України на п'ятій сесії 28 червня 1996 р.
7. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 року. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 50. – С. 540.
8. Довідник з міжнародно-правових актів щодо засад демократії і прав людини. – К., 2001. – 342 с.
9. Основные положения Женевских конвенций и дополнительных протоколов к ним. – М. : МККК. – 63 с.
10. Міжнародне гуманітарне право: Навчальний посібник / Під заг. ред. В. П. Базова. – К. : Варта, 2000. – 176 с.
11. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: Підручник. – Х. : Консум, 2001. – 656 с.
12. Закон України «Про Збройні Сили України» від 6 грудня 1991 р., № 1934.
13. Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 9 квітня 1992 р., № 2262.
14. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 р., № 3551.
15. Закон України «Про статус ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ та їх соціальний захист» від 24 березня 1998 р., № 203.
16. Указ Президента України «Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України» від 10 грудня 2008 р., № 1153.
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 р., № 322 «Про затвердження Основних напрямків посилення соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей на період до 2010 року» // Законодавство України з питань військової сфери. Збірник законів та інших нормативно-правових актів. – К. : Азимут-Україна. – 2003. – 1008 с.

Верба О.С. Правове регулювання соціального захисту військовослужбовців в Україні

У статті проаналізована чинна база нормативно-правових актів, яка забезпечує правове регулювання соціального захисту військовослужбовців в Україні. Розкрито сутність проблеми належного функціонування і виконання всіх передбачених правових норм цієї бази. Пропонуються можливі шляхи, щодо її покращення.

Ключові слова: база нормативно-правових актів, конституційне регулювання, міжнародно-правове регулювання, законодавче регулювання, Конституція України, Закон України.

Верба О.С. Правовое регулирование социальной защиты военнослужащих в Украине

В статье анализируется действующая база нормативно-правовых актов, которая обеспечивает правовое регулирование социальной защиты военнослужащих в Украине. Раскрыта суть проблемы надлежащего функционирования и выполнения всех предусмотренных правовых норм этой базы. Предлагаются возможные пути, относительно ее улучшения.

Ключевые слова: база нормативно-правовых актов, конституционное регулирование, международно-правовое регулирование, законодательное регулирование, Конституция Украины, Закон Украины.

Verba O.S. Legal regulation of social security of military servicemen in Ukraine

The article analyses the current legislation framework ensuring the legal regulation of social security of military servicemen in Ukraine. Problems of proper functioning and implementation of all legal norms envisaged are outlined. Possible directions to improve the legislation are offered.

Key words: legislation framework, constitutional regulation, international legal control, legislative control, Constitution of Ukraine, Law of Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 14.09.2011.